СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 211. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 11. вересня 1931. VOL. XXXIX. No. 211. Jersey City, N. J., Friday, September 11, 1931. THREE CENTS.

ГУВЕР І РУЗВЕЛТ НЕ ГОДЯТЬСЯ ЩОДО СПОСОБУ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ

ДЕНСВИЛ (Ню Йорк). — Президент Гувер і нюйорський ґовернор Рузвелт, правдоподібно два майбутні кандидати на президента Злучених Держав при слідуючих президіяльних виборах, виголосили дві промови про допомогову акцію, в яких подають два противні способи організовання допомоги.

Промови ті виголошено зприводу пятьдесятьлітньої річниці діяльности Кляри Бартон, яка тому 50 літ положила основи під Американський Червоний Хрест.

Президент Гувер говорив з Вашингтону радіом. Він підчеркнув, що по закону він являється головою цеї інституції й радий, що користає з того титулу й може поздоровити А. Ч. Хрест зприводу такої гуманітарної акції, яка зібрала коло два білїони долярів і дала доказ, що індивідуальна і льокальна ініціятива відповідає американському піонєрському духови. Гувер зазначив далі, що приватна ініціятива може дати собі раду з будькою катастрофою.

Ґовернор Рузвелт виголосив промову сейчас по радієвій промові Гувера. Рузвелт підкреслив, що ратувати нещасливих належить до обовязків стейтів і держави.

По тих промовах забрав ще слово сенатор Водсворт і зазначив, що коли би держава взялася за ратунок, тоді з допомогової акції зробленоб акцію політичну.

ЄМИТ МОВЧИТЬ.

НЮ ЙОРК. — Часописи рознесли, що бувший нюйорський ґовернор, Ал Смит, не буде вже демократичним кандидатом на президента. Запитаний про те Смит відповів, що він не давав щодо цього ніякої заяви.

МЕКСИКО НЕ ДБАЄ ЗА ДОКТРИНУ МОНРА.

МЕКСИКО СІТИ. — Сенат дав до пізнання, що він не є заінтересований доктриною Монра, яка радить держатися Америці здалека від европейських справ, і одноголосно заявився за приступлення Мексика до Ліґи Націй.

АДВОКАТИ — ПАЧКАРІ.

НЮ ЙОРК. — Обжаловано коло 25 осіб, між ними кількох адвокатів, за пачкування чужинців до Злучених Держав.

ПРОПАЛИ ЛЕТУНИ.

СІЕТЛ (Вашинґтон). — Чотири кораблі прибережної сторожі поплили шукати по Пасифіку летунів Дон Мойля й Алена, котрі пустилися летіти через океан з Японії до Америки. Вже минув час, коли сподівалися їх прибуття.

ТРЕБА ЗБУДИТИ В СОБІ ДУХА БАТЬКІВ.

ШИКАҐО. — Сайлес Г. Строн, президент „Чембер оф Комерс оф ди Юнайтед Стейтс", говорив радіом про теперішню економічну катастрофу. Ціла його промова була повна оптимізму. Він казав, що Злучені Держави вже пережили 17 подібних катастроф, а катастрофа з 1837 р. була далеко гіршою від теперішньої. Історія виказує, казав Строн, що Злучені Держави всі ті катастрофи видержали, та що по кождій катастрофі зачинався період чимраз більшого добробуту.

З того можна заключати, казав Строн, що видержимо й теперішню катастрофу, але не треба оглядатись на уряд, а кождому доложити свою пайку до її ліквідації. Треба тільки викресати з себе завзяття прадідів, а часи скоро зміняться. В першу чергу взиває Строн бизнесменів, щоби вони взяли ініціятиву в свої руки, бо це належить до бизнесменів знати і знаходити способи, як відродити бизнес.

ДАЛЬШІ ТЕРТЯ МІЖ ДЕРЖАВОЮ І ЦЕРКВОЮ.

МЕКСИКО СІТИ. — Архиепископ Руїз Флорес, апостольський делеґат в Мексику, подає, що в стейті Юкатан ухвалено закон, який признаchoe на 400,000 мешканців стейту всього 9 католицьких священиків. Крім того архиепископ оголошує, що в стейті Вера Круз признаchoe на 1,000,000 населення 13 священиків, в сейті Кіяпас на 350,000 мешканців 5 священиків.

Разом з тим доносять, що в місті Отатітлан прийшло до заворушення зприводу знищення релігійної статуї, яку забрано з церкви, знищено й вивезено поза місто.

ВЕЛИКИЙ ДЕФІЦИТ ПОЧТИ.

ВАШИНҐТОН. — Ґенеральний постместер подає, що в серпні 50 великих міст принесло на $2,486,552,02 менше почтових доходів у порівнанню з таким самим часом минулого року. З того заключають, що почтовий дефіцит виноситиме біжучого року $150,000,000.

ФАРМЕРСЬКА РАДА НЕ ДОПИСАЛА.

ВАШИНҐТОН. — Федеральна Фармерська Рада не хоче вже більше побирати грошей, бо її плян стабілізації цін на пшеницю і бавовну не дописав. Рада має на складах 200,000,000 бушлів пшениці і 1,300,000 звоїв бавовни.

ГАРАЗДИ ПІД ДИКТАТУРОЮ ПРОЛЕТАРІЯТУ.

Один робітник з Москви так описує положення тамошнього робітництва:

Цей лист пишу виключно тому, бо голод заставляє. Відтоді, коли Ти відїхав, минулого року, прохарчування тут різко змінилося: тепер тут усе замкнене — і харчівня, і буфет, буквально все, на роботі сидимо голодні і то ось чому: коли установа, або підприємство не має значка „ударник", то ти хоч головою об стіну бий, а нічого не дістанеш. Скільки і якби ти й не працював, а коли в тебе нема клейма „ударник", тобто письма, то будеш сидіти на харчах „святого Антонія". Ось як тепер наладжено прохарчування робітника. Треба мати вагон грошей, щоб прогодуватися у Москві.

Коли підприємство невелике і робітники незорганізовані, ніде неприкріплені, то й зовсім край. Не знаю, що є в закритих роздільнях, бо вхід туди запертий, але в тих, що називаються відкритими кооперативами, видно лише порожні полиці.

Але й по дорогих цінах не дуже то богата товарів, та щоби купити там або на ринку, де сало 20 рублів 400 грамів і все так смердить, що ми дістаємо на дві неділі, стає лише на 2 дні.

Не знаю, як дальше буде, але тепер у нас на роботі голод. Я пишу про це отверто, бо це потвердить кожний робітник, що попав в такі обставини. Ми дуже спали з сил, тому і робота йде слабше на підприємствах. Мучимося тепер без обуви, а коли нам її дадуть і чи дадуть, не знати.

Посилай нам сала й більше нічого, але за це ми Тебе просимо, деб Ти не був, не забудь, що ми голодуємо. Коли харчі полішшають, ми не будемо просити, а тепер обовязково посилай сала...

Уривок з цього листа говорить сам за себе й не вимагає ніякого пояснення.

ЗДЕФРАВДУВАВ ГРОШІ.

З магістратської каси в Лодзі службовець Едвард Вирубкевич здефравдував гроші. Причиною всього була його приятелька, що любила грати в тотaлізатора на перегонах. Коли свояк відмовив йому позичити на покриття здефравдованої суми, спробував відобрати собі життя, прострілювши собі виски і груди. В касі забракло грошей, він конає в шпиталі, а „вона" певно шукає нового приятеля, щоби давав їй на розгульне життя.

СТРІЛИВ ДО ВІТЧИМА.

В Грабівці під Стриєм 19-літний учень VII. гімн. кл., Генрик Вальтер, стрілив двічі з револьвера до свого вітчима Людвика Месершміда, ранячи його в плечі. Причиною були маєткові непорозуміння.

ПО 17 РОКАХ ВЕРНУВСЯ З РОСІЇ.

Ужгородська „Свобода" повідомляє, що до села Дубове вернувся по 17 роках з Росії Іван Кушнин, якого ще в 1914 р. забрали були Москалі в Галичині і вивезли разом з іншими в глиб Росії. Там Кушнин блукав від міста до села, від села до міста і нарешті таки вернувся додому.

ХТО В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ РОЗБОГАТІВ.

Чеська газета „Обіщанскі Лісти" пише, що найбогатшими людьми в Чехословаччині є: власник лазні Петшек, фабрикант Батя, фабрикант мила „Шіхт", що мають по міліярдові маєтку. На четвертому місці стоїть міністер загpаничних справ, Едвард Бенеш, якого маєток обчисляють на 700 міліонів чеських корон.

ЯКИМИ МОВАМИ ГОВОРИТЬ ЕВРОПА.

Страсбурський професор Геннер написав велику книжку зі статистики европейських мов. З його дослідів виходить, що в Европі говорять люди аж 120 мовами. Але переважне значіння мають лише 19 мов. До них зачисляє він лише ті мови, якими говорять більше як 5 міліонів душ. Є ще 37 таких мов, якими говорять менше ніж один міліон, і 68 таких, якими говорять не більше як сто тисяч людей. А є ще й такі мови, що ними говорять малесенькі гуртки людей, яких скількість не доходить і цього числа. Найбільше людей в Европі говорять німецькою мовою — 80.9 міліонів душ. На другім місці стоїть московська мова. Нею говорять 70.2 міліонів, відтак ідуть за порядком по численности населення в Европі, котре ними говорить: англійською мовою говорять 47.2 міліонів, італійською 40.8 міліонів, французькою 33.9 міліонів, українською 33.9 міліонів, польською 23.11 міліонів, еспанською 15.9 міліонів, румунською 13 міліонів, мадярською 11 міліонів і т. д. Автор користувався урядовими статистиками. Через те богато народів без власної держави, як Українці, виказують менше ніж справжне число.

ПОЧТОВА ДЕФРАВДАЦІЯ.

В Гаях коло Львова вела почтову аґенцію Юзефа Ольшевська, дістаючи 90 зол. місячної платні. Хоч мала таку скромну пенсію, жила досить широко і звернула на себе увагу своєї зверхної влади. Переведена контроля рахунків викрила, що до грудня 1928 р. вона спроневірила 5,487 зол. і 17 долярів на шкоду державного скарбу. Арештована боронилася тим, що мусіла нарушити почтові гроші, бо не мала з чого жити. Слідство викрило, що за подібну провину вона була вже раз судово карана. Недавно станула перед львівським судом і дістала 1 рік і 9 місяців тяжкої вязниці.

РЕДУКЦІЯ РУМУНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

Румунський уряд має розвязати з днем 1. вересня багато середних шкіл, а то: 7 учительських семинарій, 1 духовну семинарію, 2 школи домашньої господарки, 41 гімназій, 5 ліцеїв, 8 професійних дівочих шкіл, 37 вищих ремісничих шкіл і 54 нижчих ремісничих шкіл.

ТУРОК-ЗВІР.

В Белень (Бразилія) Сирієць Салінь Мусалень убив свого слугу Бразилійця, а вбив його враз зі спільниками. Вбивши його, всі пили кров і їли мясо трупа. Опісля, щоб слід затерти, підпалили труп газоліною і спалили.

РОЗВЯЗУЮТЬ УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ.

Зі Станиславова повідомляють, що шкільна влада розвязує з днем 1. вересня ц. р. одиноку українську школу вправ при мужеській державній семинарії в Станиславові. Все те у звязку з загально-державними ощадностями.

ЕВАНГЕЛЬСЬКА ПРОПАҐАНДА.

У відповідь на останні архієрейські послання епископа Хомишина евангельська віроісповідна організація видала 9 брошур і 11 летючок, які заключаючи в накладі коло 100 тисяч примірників, які поширює масово між народом станиславівської дієцезії.

НЕ ВДАЛАСЯ ШТУКА.

Директор копальні ґазів у Дашаві коло Стрия, інж. Ковалевський, дістав анонімний лист, в якому хтось зажадав від нього 3,000 зол., інакше чекає його смерть. Інж. Ковалевський повідомив про це поліцію і в порозумінні з нею положив на місце, визначене листом, мішочок з кусниками паперу. Кілька днів чатували на невідомого хитруна поліція, але ніхто не зголошувався. Нараз у цьому місці почало горіти. Люди кинулися гасити вогонь і тоді поліція побачила людину, що серед загального заколоту вхопила підкинений мішочок і почала втікати. Її арештували, але навзище державі покищо в тайні, бо в справу є вмішані інші люди. Показалося, що хитрун сам підложив вогонь, щоби мати нагоду забрати сподівані гроші.

І ЦЬОГО НЕ ВІЛЬНО!

Львівський воєвідський уряд заборонив українському фільмовому підприємству „Сонцфільм" зі Львова робити кінематографічні знимки в пограничній смузі Карпат. Влада підозріває, що фільмові знимки призначені для протидержавної сценарії і взагалі не для кіна. Іншими словами, вітрять тут шпигунську справу.

ГРАБІЖНІ МОРДИ В КУПЦІ.

В ночи на неділю виконали в Купці невідомі досі злочинці огидний вчинок, що викликав обурення й неспокій в селі Купці, коло Сторожинця (Буковина). Тої ночи замордували там купця Лейзора Рудіха і його жінку. Злочинці пограбили обиди жертви ножами й ограбили склеп. Жандармерія слідить за грабіжниками.

ГРАД БЕЗ КІНЦЯ.

Велика градова буря навістила громади Новий Двір, Бендюга, Клусів, Модарки і Кристинопіль, пов. Сокаль. Буря знищила на половину землеплоди на просторі 1,000 моргів. Потерпіли також будинки.

ДУШОГУБСТВА.

Коло Шепор, пов. Косів, убито вахмістра військової жандармерії Мартина Романкевича. Він приїхав був на літо до Пістиня і вибрався до ліса на лови. Мав при собі кріс і револьвер, а проте хтось його убив. Знайшли його без зброї та ограбленого. — В Рожневі, пов. Товмач, убито 8-літнього хлопця підчас сну. Арештовано Михайла Семирозума, якого підозрівають, що вбив хлопця колом.

ПАРЛЯМЕНТ ПІДТРИМУЄ ФІНАНСОВИЙ ПЛЯН УРЯДУ МЕК ДОНЕЛДА

УЧИТЕЛІ Й ПОЛІЦІЯ БУДУТЬ ДЕМОНСТРУВАТИ ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ЇМ ПЛАТНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Більшістю 94 голосів парлямент приняв предложення уряду, що його фінансовий плян ратування Анґлії з фінансової кризи в принципі приймається. Уряд може негайно переводити свій плян в життя, не чекаючи остаточної ухвали його парляментом. Парлямент буде докладно розглядати цей плян і коли знайде потрібним щось змінити, то відповідні зміни будуть зроблені пізніще.

Міністер фінансів Сновден вже виготовив докладний плян фінансово-економічної політики уряду. Цей плян буде негайно представлений на розгляд палати послів. Між іншим у проект входить збільшення податків на тютюн, пиво, чай і цукор, що ляже значним тягаром на бідне населення Анґлії. Крім встановлення нових податків і підвищення тих податків, що тепер істнують, уряд ще плянує зменшення на 15% утримання ріжним катеґоріям державних службовців.

Проти такого зниження утримання готуються протестувати лондонські вчителі та поліція. Цими днями має відбутися їх публична демонстрація — похід. Члени парляменту, що належать до Партії Праці, протестують під проводом Гендерсона проти фінансово-економічних плянів уряду, але вони залишаються в значній меншости.

ПРИЯТЕЛЬКА УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Тут стало відомо, що до Данціґу, Познаня й Катовиць приїде членкиня анґлійського парляменту, панна Вудмен, котра належить до Партії Праці. Вона має розслідити становище німецького населення під Польщею.

Місс Вудмен є приятелькою Українців, але на цей раз вона до Львова не приїде. Польська преса вже почала робити свої звичайні уваги зприводу поїздки Місс Вудмен.

ПОЛЬСЬКА БРЕХНЯ.

РИМ (Італія). — Свого часу польська телеграфічна аґенція подала відомости, що у Ватикані вирішено перенести Українську Греко-Католицьку Церкву зі Східної Конґреґації до комісії „Про Руссія". Після перевірки цих відомостей у Східній Конґреґації і в Комісії „Про Руссія" виявилося, що вони не мають ніякого ґрунту під собою й кимсь вигадані.

Лише волинська епархія епископа Чарнецького підлягає комісії „Про Руссія" й є незалежною від Східної Конґреґації, в якій це й досі болючо відчувають сформування цієї незалежної від Конґреґації греко-католицької епархії.

ПІДГАНЯЮТЬ РОБІТНИКІВ ТРОМА ВАТОГАМИ.

МОСКВА (СССР). — Большевицький уряд та його економічні органи всіми силами підганяють робітництво до збільшення продуктивности праці. Комісар Куйбишов видав спеціяльний декрет з наказом, щоб робітництво й селянство збільшило продукцію й піднесло якість своїх виробів.

Комуністична партія натискає всіми силами на працюючі маси, щоб закінчити „пятилітку" в 1932 році.

Останніми часами експорт та імпорт радянської Росії значно зменшився у відношенню до попереднього року. За останні шість місяців це зменшення було на 63 міліонів долярів.

В БЕЛЬҐІЇ НЕ ЗЛЕ.

БРЮСЕЛЬ (Бельґія). — Світ багато наслухався в часи війни про „нещасну Бельґію". Тепер Бельґія відбудована наново й порівнюючи з іншими державами світа знаходиться в дуже гарному становищу. Після війни всі бельґійські фабрики перебудовані й устатковані модерними приладами, в гірництві та в іншій промисловости також заведено найможерніщі прилади й способи здобування. Це все дає значну перевагу бельґійської промисловости над іншими державами.

Бельґійська валюта стоїть міцно, а державні бонди продаються на біржі дорожче від їх номінальної вартости. На 8 міліонів населення Бельґія має всього 62 тисячі безробітних, які дістають допомогу. Торговельно-фінансові справи в Бельґії також знаходяться в гарному стані. Світова економічна криза зачепила її мало.

НІМЦІ НЕ ДУМАЮТЬ ПРО РЕВОЛЮЦІЮ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Бувший ґубернатор Канзасу й сенатор Генрі Ален, що тепер студіює економічно-політичне становище в Европі, говорить, що німецький нарід тепер найменше думає про революцію. Особливо неґативно ставляться Німці до большевицької революції, бо вже добре знають, до чого большевизм привів у Росії та в інших місцях, де він хоч короткий час був при владі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СТРАЙК З РОЗПУКИ

Коли ще нам навіть у теперішніх часах довостpайків, то це є тільки вимовним доказом, що робітництву доводиться працювати в таких невідрадних відносинах, що воно, мимо голодовання, змушене кидати роботу.

А що так є, можна пізнати зі звіту, який проголосила „Лейбор Рісерч Асосіейшен", котра розсліджувала відносини, серед яких працюють робітники шовкових фабрик у Пасейку, Ню Джерзи, що саме тепер страйкують.

З того звіту виходить, що пересічний заробіток робітника виносив у 1930 р. всього $600. При тім треба одначе мати на увазі, що робітник не працював від 4 до 6 місяців, значить: згадану заробітну платню треба зменшити малощо не до половини.

Робітників, як виходить далі зі звіту, змушують фабриканти працювати навіть по 12 годин. А працювати доводиться в робітнях, які не відповідають примітивним санітарним вимогам. Всюди практикують „спід ап" систему й виснажують цілковито працюючих. Всі ті твердження попирає звіт відповідними зізнаннями робітників і датами.

З огляду на такі відносини в фабриках у Пасейку нема дива, що робітники страйкують і пікетують. І нема дива, коли до пікетовання стають разом з робітниками такі громадські діячі як Нормен Томас, декан робітничого каледжу, й священики і дають себе арештувати разом з робітниками, щоби в той спосіб звернути увагу загалу на недолю страйкуючих. Колиж ще й тепер за таке пікетовання арештують, то того роду способи полагоджування конфліктів робітників з промисловцями можуть хіба тільки пхати робітництво до розпучливіших кроків.

Навіть капіталісти, великі промисловці й банкірі, згідні з тим, що капіталістична система переживає тепер велику крізу, бо вона не всилі довести до зрівноваження між продукцією і збутом і забезпечення праці, ні не відповідає модерним вимогам соціяльного обезпечення робітника й поліпшення умовин праці.

Тому, що не видно ніякої радикальної зміни, вибухають страйки з розпуки. Колиж у відповідь на те забороняють навіть пікетовання, то це тільки приспішить розвязку: капіталізм буде остаточно змушений до уступок і реформи, або його зліквідують.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ КОНҐРЕС У ВІДНІ

(25. липня—1. серпня 1931 р.).

(Спеціяльна кореспонденція до „Свободи").

(Докінчення)

„Політичне положення, створене на Сході Европи національною боротьбою в Радянському Союзі та в сусідніх державах, ховає в собі дуже великі небезпеки для мира й демократії Европи. Екзекутивний комітет Соціялістичного Інтернаціоналу призначив був комісію для досліджування проблем „небезпеки війни на Сході Европи" і запропонував партіям подати свій погляд на це питання. Представники укр. соц.-дем. партій передали до комісії докладний меморандум: „До питання себезпеки війни на кордонах Радянського Союза". Меморандум виходить з основної думки, що „найважнішою передумовою позитивної роботи українських соціялістів є визнання української незалежности".

Далі наведено в цій книжці резолюцію Соціялістичного Інтернаціоналу про визнання „необмеженого права на самозназначення всіх народів, що перебувають в Радянському Союзі" і подано список українських соціял-демократичних видань українською та чужими мовами.

В тій самій книзі вміщено відомости про діяльність українських соціялістичних партій на Західних Землях та на Закарпатській Україні.

Конґрес Соціялістичного Робітничого Інтернаціоналу в Відні звернув головну увагу на такі справи:

1. Справа розброєння.
2. Політичне положення в Німеччині та в Центральній Европі.
3. Світова господарська кріза й боротьба з нею.

До першої точки реферував з доручення комісії проф. **Де Брукер** (Бельґія). В обговоренні цеї справи взяв участь анґлійський представник, професор лондонського університету, **Бекер.** Бекер, що є парляментським секретарем міністра Гендерсона, змалював у своїй промові все страхіття війни, яка загрожує людству, колиб не вдалося обмежити або й скасувати збросння. Він зазначив, що недавні маневри повітрофльоти над Лондоном показали всій Англії, що перед подібними нападами немає оборони й поратунку та що цілі міста будуть гинути в війні, якщо не прийде до згоди між державами.

Референтом для другої точки був посол до австрійського парляменту, **Бавер.** Бавер вияснив у своїй промові політичне значіння сучасної світової господарської крізи: доведені голодом та злиднями до одчаю, маси стають байдужні до політики, або йдуть за нездійсненими обіцянками безсовісних демагогів. „Ще й досі, сказав Бавер, тримає фашизм у стані негідного рабства великий італійський народ; **ще й досі панує в Польщі найбезідейніша, найлютіша, найбруднійша форма фашизму".** Перемога німецького фашизму, загин німецької демократії поставив би під поважну небезпеку демократії середньої Европи, демократії цілої Европи на Схід від Райну". Щоб уникнути страшної небезпеки нових війн і потрясень, Бавер ставить іменем конґресу вимогу кредитів для Німеччини. „Всюди там, де ми, соціялісти, взагалі можемо вплинути на правительства, треба зробити найбільші зусилля для того, щоб допомога Німеччині була дана швидко, щедро, без понижуючих умов, щоб допомога охоронила світ перед катастрофою з її неоглядними наслідками".

Бавер звернув увагу на шкідливі умови мирових договорів, які установили нерівність між народами: „Ми завсіди проголошували, що ми, соціял-демократи, не можемо бути гарантами, поручителями несправедливости, що міститься в мирових договорах. Ми, соціял-демократи, уважаємо **перегляд** несправедливости, що міститься в мирових договорах, за конечний і неминучий".

Звертаючись до критики деяких учасників конґресу, які хотілиб, щоб німецькі робітники вже тепер взяли державну владу в свої руки, Бавер ставить одну проти другої дві методи боротьби за соціялізм — большевицьку й соціялдемократичну:

„Можна собі уявити ріжні шляхи переходу до соціялізму. Один шлях — насильства, диктатури, терору, до якого манить широкі маси робітників у всіх країнах світовий приклад російської революції. Але ми всі знаємо, що за спробу йти цим шляхом доводиться платити найтяжчими злиднями на десятки років, відмовлятися від найдорожчих цінностей персональної та духової свободи. Ми знаємо, що результат цих жертв не є і не може бути інший, як **державний капіталізм диктатури. Цей шлях насильства, диктатури, терору — не наш шлях.** Це не той шлях, якого ми бажаємо. Ми завсіди хотіли й хочемо тепер зовсім іншого, протилежного шляху до соціялізму. Ми хочемо мати права свободи, ґарантії персональної й духової свободи, за які найліпші з людей умирали на огнищах протиреформації, в Бастиліях абсолютизму, на барикадах незчисленних революцій. Ми не хочемо стратити ці права задля соціялізму, а навпаки, ми хочемо їх використати в боротьбі за соціялізм. Ми не хочемо відмовитись від демократії та політичного самовизначення народа задля соціялізму, а хочемо покласти їх в основу **будівництва соціялістичного суспільства".**

З ухваленої конґресом постанови після реферату Бавера наведемо такі найважніші місця:

В 1. частині дається перегляд політичної та господарської крізи в Німеччині й вказуються засоби для загоєння крізи, а саме кредити для німецької промисловости. Зазначено зокрема, що „подання необхідної міжнародньої допомоги буде полекшене, якщо німецьке правительство зі своєї волі дасть демократичним державам забезпечення, що віддані до його розпорядимости засоби служитимуть не політиці націоналізму та диктатури, але мирній і демократичній політиці... Конґрес рішучо осуджує поширення чуток про війну й конфлікти, що їх, як він переконався, розпускають безсовісні аґенти концернів, що виробляють зброю".

В 2. частині резолюції конґрес висловлює своє довіря до німецької соціял-демократії яка веде тяжку боротьбу за демократію проти обєднаних сил большевицької та фашистівської реакції.

В 3. частині міститься перестoрога для протидемократичних сил, які хотять силою загородити шлях демократичного розвитку: „Світ не має іншого вибору, тільки одно з двох — або негайна, широко зорганізована праця для ратунку господарства, демократії і мира, або катастрофа й міжгромадянська війна".

В звязку з цею політичною резолюцією була ухвалена конґресом постанова про охорону прав національних меншостей:

„Конґрес стверджує, що в ряді держав Европи, особливо на Сході та на Південному Сході національні меншости не користуються мовними й політичними правами, забезпеченими їм мировими договорами, що як у шкільництві, так і в области національної культури не задовольняється найпримітивніших потреб і меншости зостаються політично безправні й пригноблені.

Інтернаціональний соціялістичний конґрес кличе всі приналежні свої секції допомогти цим меншостям здобути права впливом на парляменти та на громадську опінію і домагатися строгої, дійсної контролі положення меншостей Союзом Народів".

З огляду на катастрофічне положення Німеччини конґрес у Відні не мав часу для обговорення положення в інших країнах.

Частково відносини в інших країнах були обговорені в Відні на засіданнях союза правників-соціялістів, на сходинах ліґи боротьби з фашизмом і т. д.

Світову господарську крізу й засоби боротьби з нею реферував Роберт Ґрімм (Швайцарія). В резолюції до цеї точки між іншим зазначено, що:

Конґрес вимагає громадської, демократичної контролі господарства, особливож монополістичних обєднань всякого роду. Ця контроля може здійснитися найкраще при зміні власности на засоби продукції та при зміні господарських метод, отже при усуспільненні продукції, щоб вона служила не одиницям і не ґрупам, а всьому суспільству.

Одночасно з конґресом відбувалися засідання ріжних соціялістичних організацій, що стоять в рамцях організації Соціялістичного Інтернаціоналу: інтернаціональний жіночий комітет, товариство соціялістичної освіти, нарада соціялістичних редакторів, артистів, нарада соціялістів, що ведуть працю між дрібним селянством і т. д. Цілих десять днів вечерами відбувалися в Відні та на провінції величезні віча, на яких говорили до зібраних мас представники соціялістичних партій ріжнихх країн.

Конґрес Інтернаціоналу закінчено в 1. годині, дня 1. серпня промовою голови і співом Інтернаціоналу. Вечер тогож дня відслонено було памятну дошку на честь замученого фашистами 1924 р. в Римі провідника італійських соціялістів Джакомо Маттеотія. Конґрес вислухав в одному з останніх засідань привіт від колишнього голови Інтернаціоналу, теперішнього міністра закордонних справ Великобританії Артура Гендерсона, та від першого міністра Мек Доналда, що були саме в час конґресу в Берліні. На привіт відповідальних своїх товаришів конґрес післав телеґраму, в якій висловлює повне довіря міністрам-соціялістам і побажання дальшої успішної праці.

О. К.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МИШ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, точно в годині 12.30 в полудне, в гали парохіяльній при Кліперт ул. На сі збори мають явитись всі члени, а особливо ті, котрі не можуть платити своїх вкладок, щоб вияснили причину, бо минувших зборів зайшла ухвала, щоб кождий член, як що не має звідки заплатити, а хоче і на далі бути членом, просив на зборах, щоб зачекати. Член котрий занедбає це, буде суспендований. Є важні справи до полагодження на тім мітінґу. — Н. Романів, предс.; Петро Кізел, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13 вересня. Проситься всіх членів явитись, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. — Микола Ю. Сеник.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Єдність, від. 163, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 вересня, в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Фреклін ул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Взивається усіх членів привести нових членів, котрих радо приймется до У. Н. Союза і до Товариства без вступного. — Михайло Паранич, секр.

Йосиф Томас.

ҐОМПАЧІ ТА КОМУРАСАКІ.

Коли я в офісі готелю „Імперіяль" у Токіо питався, як я міг би дістатися до села Меґуро, яке лежить на захід в околиці міста — відраджували мені та впевняли, що там для чужинця нема нічого цікавого. Може й правду говорили, бо Меґуро це дійсно мале, звичайне село, яких є сотки в Японії. І нічого тут не зміняє й ця обставина, що те село є улюбленим туристичним і прогульковим місцем токійських горожан.

Треба згадати, що Меґуро лежить недалеко за містом, три-чотири милі, та при цьому треба памятати, що Токіо півосьма разів більше простором від Парижа, хоч має лише два міліони населення. Тому поїздом, який іде довкола міста, їдеться там досить довго, а село Меґуро є віддалене ще одну милю від стації тієї залізниці.

Я наймив собі рікшу (візок, у який запрягається Японець) і їхав дорогою, що веться поміж рижовими полями. Деякі були вкриті водою та вилискувались у весняному сонці наче зеркальця, інші були зарослі низькими, ясно-зеленими билинами рижу. На полях працювали селяни, пересаджували ростинки, які трохи попідростали. Стояли по коліна в воді. Подальше від дороги видно було громадки криптомерій та інших дерев або поодинокі домики з цвітниками. Сільська тишина царила над околицею.

Ми минули кілька святинь і престолів, побудованих серед поля. Я зупинився на хвилину біля прастарої святині Даєнджі. В святині тій є богато невеличких статуй Будди. Трохи далі червоно лякована торія: чотириґранні ворота. Це доказує, що за ворітьми є шінтоістична святиня.

Дорога почала йти вниз і наблизилася до села. Меґуро, як справжня туристична місцевість, має крім святинь також гарні чайвні. У тих чайвнях дівчата з поетичними іменами дають побожним прочанам позабути гріхи, з яких тут хотіли очиститися. Мальовничі, деревляні домики з коліровими лямпіонами та японськими написами подобають на іграшки, а дівчина Цвітка, Весняний Вінок, Вишнева Цвітка або дівчина Метелик у пестрих кімонах і з усмішкою на гарних личках подобають на миленькі фіґурки-маріонетки. Їх чар часто бере тут верх над примани ливістю старих храмів. Ті дівчата з чайвень уміють приємно поводитися й у більшости вони дуже чесні.

Одначе є тут і інші річи для побожних прочан, ніж гарні дівчата. На малім горбі біля села стоїть прастара святиня Фудо, що походить, як кажуть, із 9-го століття, а є присвячена Будді в формі нірвани (суєти). Між тінистими деревами є тут посудина, до якої двома малими водопадами спливає чиста гірська вода, дуже студена. Голий прочанин стояв тоді під студеною струєю води та виконував обряд „суіґійо": молився, а спадаюча вода очистила його душу від гріхів.

Мене більше цікавив цвинтарик, окружений бамбусовим плотом. Хвірточку на цвинтарик відчинила мені жінка з протилежної чайвні. Зрідка заблукається сюди чужинецький турист, який між старими, зарослими мохом каменями шукав джерела леґенди. Моя провідниця вказала мені два нагробні камені, під одним із яких спочивають давно в порох обернені тіла залюблених Ґомпачі та Комурасакі, а на другім є напис, який пригадує леґенду про їх кохання. Це звичайна пригода, яку батьки розповідають дітям, а яка досі зворушує серця численних Японців.

Яких 290 літ тому жив у провінції Інаба молодий чоловік Шіраі Ґомпачі. Він був відомий з відваги та краси. Раз у суперечці (до якої прийшло наслідком ґризні двох псів) убив свого противника, а потім утік до головного міста Єда (нинішнього Токія), щоби ратуватися перед карою. По дорозі переночував у невеличкій гостинниці, де ватага опришків хотіла в ночі вбити його та забрати в нього дорогоцінний меч. Одначе гарна дівчина Комурасакі, яку тут опришки на силу держали, підслухала їх розмову та перестерегла в пору Ґомпачія. Та Ґомпачі не злякався, лише побив усіх опришків, коли стали йти приступом на нього й визволив відсіля гарну Комурасакі. Її батько, богатий купець у Мікаві, до якого дому обоє вибралися, зрадів дуже поворотом дочки та просив, аби Ґомпачі лишився в нього, щоб узяв собі Комурасакі за жінку. Одначе юнак тужив за своїм великим містом, хотів поступити на службу якогось шляхтича, тому не згодився на купцеве предложення. Всеж дівчину потішив обіцянкою, що вернеться до неї незабаром, прийняв від її батька дарунок, двіста унцій срібла, та відійшов до Єда.

Ґомпачі хотів пізнати це місто. Колиж навідався до нього, був би згинув, колиб йому не поміг був богатий начальник округи в Єдо, Чобей. Він покликав Ґомпачія до себе й гостив його кілька місяців у своїй хаті.

У головнім місті Ґомпачі розлінюхувався. Замісць шукати служби, став жити розпустним життям. Головнож часто заходив у Йошівару, дільницю публичних домів. Там у тих часах стали говорити про нову красавицю на імя „Зірничка", яка щойно недавно попалася до одного дому розпусти.

Ґомпачі хотів зазнакомитися з нею. Колиж зайшов до того дому, злякався, бо „Зірничка" то була Комурасакі, дочка купця з Мікави, яку недавно покинув був. Зі сльозами в очах оповідала своему бувшому любому, що як він відійшов, її батьки нараз зубожіли, тому вона, щоби помогти їм, продала своє тіло до Йошівари та післала батькові зароблені гроші.

Ґомпачі відтепер що дня заходив до Йошівари до Комурасакі. Вона все ще любила його, а він також запалав до неї новою любовю. Одначе його засоби не вистарчили довго на таке коштовне життя. Тому, щоби роздобути нові гроші, напав на якогось богача, вбив його й ограбив. З тієї пори Ґомпачі став небезпечним опришком і вбивав, щоби міг вигідно жити з награбованих грошей та вдержувати свою любку в Йошівари.

Небаром усеж таки його зловили, засудили за злочин та прилюдно покарали смертю. Чобай, його бувший опікун, випросив собі його тіло та похоронив біля села Меґуро.

Колиж Комурасакі довідалася про сумний кінець Ґомпачія, втекла потайки з Йошівари та вибралася до Меґура, до гробу свого любка. Тут довго молилася, бо кохала Ґомпачія, не зважаючи на його помилки. Потім пробила собі серце кинжалом. Священиків тієї святині так зворушила щира любов Комурасакі, що похоронили її до того самого гробу біля Ґомпачія. А на гробі поставили камінь із коротким написом: „Гріб Шіоку". Це слово означає птахів, яких у Японії вважають символом вірного кохання.

Леґенда про Ґомпачія та Комурасакі, розповіджена тут, є в Японії відома так добре, що годі сумніватися щодо її автентичности.

Я глядів довго на порослий мохом камінь, якого японський напис був усе для мене загадочний, як душа того народу, з якого країни я виніс найкращі спогади. Гріб Шіоку скриває незначну пригоду двоїх майже шістнацятилітніх залюблених. Пригода ця вже близько триста літ здержується в повній свіжости традиції та книжками. Нема сумніву, що ще молоді й старі будучих поколінь будуть сюди подорожувати.

На гробі вяли свіжі цвіти та догоряли пахучі прутики, що сюди рано принесли прочани. На сусіднім камені є виритий інший напис, який пригадує кохання Ґомпачія та Комурасакі:

„У старі дні Ґенроку Комурасакі мучилася через красу свого любка. На нього було так любо глянути, як на цвітку. А тепер під мохом того старого нагробника все згинуло, лише її імя лишилося. Таксамо як змінюється світ, так і цей гріб ушкоджують дощі. Чужинче! Причинися до вдержання того каменя; а ми, не шкодуючи ні сил ні праці причинимося до того з усього нашого серця. Знову уладимо його, охоронимо перед ушкодженням для будучих поколінь і відновимо на ньому напис. Ті два птахи, гарні наче цвіти вишневі, згинули передчасно, наче два пуплішки, зломані вітром, заки ще могли видати насіння."

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

THE LEAGUE MEETINGS.

September is the month of the League Assembly, and already the stream of delegations has started to flow towards Geneva for the twelfth ordinary session of the Assembly and for the sixty-fourth meeting of the Council which precedes it. Many of the European Powers will be represented by their Foreign Secretaries — Dr. Curtius, Dr. Schober, Signor Grandi, and M. Briand are to head their respective delegations. But Mr. Henderson will not be there, and his place will be difficult to fill. Some of the most important of the work before the delegates depended very largely on his leadership. There is, for instance, the matter of the Ukrainian minority in Poland, whose continued misery is described once more by our special correspondent in an article we publish this morning. It is a year since the "pacification" took place. Then floggings, sometimes fatal in their effect, were administered wholesale by cavalrymen to unarmed and innocent peasants. The epidemic is past, but the floggings have not ceased altogether. They have merely become endemic, a constant undertone in Polish policy, a perpetual reminder of the treason of demanding the exercise of rights solemnly granted by the Polish Government and guaranteed by all the Great Powers of Europe. This is a matter which Mr. Henderson had in hand. He was President of the Council when the petitions were first presented. He led the Committee of Three which investigated them. He would have presided over that committee in its consideration of the steps taken by which the Polish Government has, or has not, kept its word to make an honourable peace with its persecuted subjects. Now someone else will have to take up his leadership, for the issues are too vital to be allowed to drop into the background...

(The Manchester Guardian, Monday, August 31, 1931).

THE OPPRESSION IN POLAND.

No Serious Attempt to Punish Culprits.

(From our own Correspondent).

Geneva, Sunday.

The extremely urgent question of the systematic oppression of the German minority in Poland is on the agenda of the sixty-fourth session of the League Council, which begins next Tuesday. A fresh petition, which brings the story up to date since last January, has reached the League. There was an earlier petition dated January 7, 1931, and there were three Notes from the German Government towards the end of last year.

The new petition confirms all the facts referred to by your special correspondent in Poland. It shows that the Polish authorities have made no attempt seriously to punish the persons who commited criminal acts during the terrorisation which took place last October and November. In certain cases the leaders of the insurgents (which is an organisation on military lines directed against the German born citizens) who were known to have taken an active part in the terror have actually been decorated. But even in cases where the culprits have nominally been punished, only negligible fines, or at most four weeks' imprisonment, have been imposed. Superior persons have been consistenly left scot free and only minor offenders have been prosecuted.

Persecutors Allowed to Return.

In several cases where officials were removed from districts where they had lent their authority to the persecution of the German minority, these officials have been allowed to return to the scene of their misdemeanours. The organisation known as the Z O K Z, which is, so to speak, the parliament or club of which the "insurgents" are the active branch, have been allowed to persecute parents who send their children to German schools by inducing employers and factories to boycott them. Another instance, which hardly suggests that the Polish authorities have tried to produce an atmosphere of confidence, is the incredible request of eighty people who have actually been injured during the terror that their persecutors should not be punished.

In other words, a state of affairs exists which would allow another outbreak of violent persecution at any moment. The only difference is that the criminals who take part in such campaigns of violence now know that they are unlikely to get punished.

Lord Cecil's Task.

As the "Manchester Guardian" has stated in a leading article, Lord Cecil may confidently be expected to carry on Mr. Henderson's work here in every branch. Thus, in the case of the Ukrainian Minorities, the British Government representative (who will replace Mr. Henderson on the Committee of Three) is bound to reassemble the Committee and will surely bring the matter before the Council. The position is that there have been no adequate negotiations between the Polish authorities and the Ukrainian leaders because the Polish authorities made it a preliminary condition that all petitions to the League should be withdrawn. It is obviously necessary now for the Committee of Three to take more drastic action than its previous recommendation in favour of negotiating.

I am officially informed that there is not the remotest ground for the suggestion which appeared in the French newspaper the "Petit Parisien" yesterday that the activities of this Committee of Three should be suspended until it is reconstituted by the Council. Members of committees of three are appointed according to Government and not personally, and, of course, this Committee is still in existnce. Only, the British Government will be represented now not by Mr. Henderson but, presumably, by lord Cecil.

(The Manchester Guardian, Monday, August 31, 1931).

BIG PROBLEMS FOR THE LEAGUE.

To-day's Meeting of the Council.

AUSTRIA'S ECONOMIC DIFFICULTIES.

(From our own Correspondent).

Geneva, Monday.

The sixty-fourth session of the League of Nations Council begins to-morrow. The Commission of Inquiry for European Union meet on Thursday, but M. Briand is not coming to Geneva until the Assembly begins next Monday, and another chairman must therefore be found. The President of the Assemly may be Senor Lerroux, the Foreign Minister in the new Spanish Republic, who is acting as President of the Council.

The British delegation, of which Lord Cecil is the head, is arriving to-night. Herr Curtius, Signor Grandi, Senor Lerroux, Dr. Schober (Austria), and Mr. Litvinoff, the Soviet representative, the leaders of their delegations, are already here. Mr. Litvinoff, is here for the first time for both the meetings of the Council and the Assembly. His presence is due, of course, only to his participation in the work on European union.

A certain disappointment is naturally felt at the absence of the British Foreign Secretary, and, although Lord Cecil's qualifications as one of the League's greatest men is unquestioned, Mr. Henderson will be missed personally, especially in the sphere of minorities.

The Austro-German Union.

The question on the agenda of the Council which at one time seemed likely to be most important is the Austro-German Customs Union.

The question of the German minority in Poland is again on the agenda. It was recently described by a French newspaper as the "eternal wasps' nest of minorities." There is no reason why the problem should be allowed to remain an enternal one unless the League Council is prepared to allow the Polish Government to continue to ignore the Council's recommendations.

As regards the Ukrainians, the British Government representative will presumably convoke the Committee of Three which attempted to deal with the matter under Mr. Henderson's chairmanship and is bound to take further steps in view of Poland's failure to enter into negotiations with the Ukrainians. Mme. Rudnycka, the Ukrainian deputy in the Polish Parliament, has called upon the annual Minorities Congress which has been meeting here to beg the Council to deal with the matter directly.

(The Manchester Guardian, Tuesday, September 1, 1931).

CONGRESS OF RACIAL MINORITIES.

Petitions to League Not Properly Considered.

(From our own Correspondent).

Geneva, Monday.

The seventh annual Congress of Racial Minorities in Europe ended at Geneva to-day, after adopting the following resolution:—

The Congress is obliged to state that even the petitions addressed to the League concerning serious wrongs committed against life and property have been received in such a way as to destroy among the interested parties all confidence in their protection. The Congress, therefore, decides that its Committee should be instructed to make it clear to the League of Nations how serious is the situation, and, above all, how necessary it is to make sure that the petitions of minorities should be treated as questions of vital importance.

Another clause of the resolution obviously referred to the treatment of Ukrainians in Poland, and ran as follows:—

More than ever the policy of assimilation is being carried out with the aid of methods of violence used by the police or the military; attempts have made against life and property of minorities in such a way as to arouse general stupefaction.

The Congress apparently hesitated to adopt Mme. Rudnycka's suggestion that the League Council should be called upon to take direct action with regard to the persecution of the Ukrainians in Poland. I was told that it was "considered inadvisable to adopt a resolution directed specifically against one Government." Even at a minorities congress everyone cannot be expected to be as courageous as Mme. Rudnycka, and, unhappily, fear is the must useful weapon of the Polish terror.

(The Manchester Guardian, Tuesday, September 1, 1931).

LEAGUE MEETINGS.

British Economy.

(From our own Correspondent).

Geneva, Monday.

Not since the foundation of the League of Nations has such a lethargic view been taken of the yearly Assembly in Geneva as is the case this year.

Viscount Cecil will represent the British Government on the Council and at the Assembly. I learn that he will be assisted at the Assembly by Lord Buckmaster and the Earl Lytton.

One question which was to have figured on the agenda of the Council this week, but which will have to be postponed, is that of the trouble between the Ukrainian minority and the Poles. Mr. Arthur Henderson, who was head of the committee of three, which included the Italian and Norwegian members of the Council was to have made a statement to the Council at its present session to the result of the inquiries made regarding the Polish pacification of Ukrainia and the question of granting autonomy to Eastern Silesia.

It is possible, however, that in view of the serious state of affairs at present in the Polish Ukrainia, the Council may immediately appoint a new member on the committee of three to replace Mr. Henderson, so that the committee might be able to present its report by the end of the assembly.

(Daily Telegraph, London, England, Sept. 1, 1931).

MURDER OF POLISH DEPUTY.

(From our own Correspondent).

Berlin, Monday.

The Polish deputy Holowko was murdered at Truskawiec, in Eastern Galicia, yesterday. Two men appeared in his bedroom while he was asleep, fired six revolver shots at him, stabbed him with a dagger, and then escaped.

Holowko was himself of Ukrainian origin. He was one of the most prominent member of the Polish Government bloc. It was he who conducted the negotiations with the Ukrainian leaders some time ago when the withdrawal of the Ukrainian petitions to the League was demanded. He was far less hostile to the Ukrainians than many others in the Polish Government. At heart he believed in the Ukrainian claim to Home Rule.

His death robs Poland of an able and enlightened politician. Coming at a time when Polish-Ukrainian relations are so envenomed his death is a political disaster. It can hardly fail to envenom them still further and perhaps to destroy whatever faint hope remains of a Polish-Ukrainian settlement.

Suspicion for the murder naturally falls on the Ukrainians. The Central Ukrainian Committee — which is the most generally representative of all Ukrainian organisations — has condemned and repudiated the crime. Perhaps it was committed by two Ukrainian fanatics acting on their own, but so far no evidence has been found that gives any indication whatever as to who is responsible for the murder and what the motives were.

(The Manchester Guardian, Tuesday, September 1, 1931).

A POLITICAL MURDER?

There seems to be no escape from the tragic fate which pursues Eastern Galicia, the Polish Ukraine. No event could be more ominous than the brutal murder of M. Holowko, a Polish deputy, on the eve of the League Council session at which the Ukrainian question is bound to be discussed. At present the murderers are unknown, but there is a natural tendency in Polish quarters to assume that they are Ukrainians. However this may be, it is certain that responsible Ukrainian organisations are in no way connected with the crime, which can, indeed, bring nothing but fresh trouble to this distressed people. It is bound to strengthen Polish determination to destroy what little remains of the rights given to the Ukrainians by the Minorities Treaty and to evade the promise of Home Rule for Eastern Galicia. Not that this determination was in any need of strengthening. The refusal to negotiate with the Ukrainians unless their petitions to the League were withdrawn speaks for itself. The description which our special correspondent gives in a futher article which we publish this morning makes it clear that the persecution still continues. It would not be surprising if persecution were followed by its usual consequences, including acts of terrorism on the part of the persecuted. The Polish Government has been given a new and more colourable argument to use at Geneva and a new excuse for repression at home. Not that repression can cure political crime. The only way to prevent it is to remove the grievances which give it birth.

(The Manchester Guardian, Tuesday, September 1, 1931).

Д-р А. Т. Кібзей.

ДЕЩО З МЕДИЦИНИ

(16)

б) Другим родом дизентерії є дизентерія або червінка, спричинювана свого роду галапасами, що по вченому називаються „амебами". Той рід недуги проявляється майже в такий самий спосіб, що звичайна дизентерія, і всі інші характеристичні знамена тої недуги мало-що ріжняться від знамен звичайної червінки. Ріжниця між тими двома родами дизентерії є важна більше для лікаря, бо коли лікар знає рід недуги, то й успішніше може її лікувати. Відріжнити одну недугу від другої в тім випадку може лиш специяліст-бактеріольоґ.

Нема спеціяльного ліку на ту недугу, але лікується її подібно як звичайну червінку.

Вкінці згадати треба, що досі ще нема успішної щепянки проти дизентерії, хоч робиться деякі проби в тім напрямі.

XI. Мальтайська горячка. (Malta fever).

Пишучи про всілякі недуги, за порядком приходиться згадати також про мальтайську горячку (фебру), на яку занепадають люди, що живуть в сторонах Середземного моря. Є це недуга заразлива, довготреваюча, спричинювана бактеріями т. зв. „мелітенсіс". Спеціяльна комісія, яка займалася причинами тої недуги, в р. 1904 відкрила, що бактерія або мікрококус малтайської горячки знаходиться в козячім молоці та що на ту недугу в 50 відсотках занепадали люди на острові Мальта, котрі обильно пили козяче молоко. Правдоподібно, була це одинока причина закаження тою недугою.

Прояви недуги показуються до 14 днів по зараженню. Хорий попадає у високу горячку, має запір, болі в мускулах, запалення суглобів, терпить на недокровність і збільшення селезінки.

Але, що ця недуга майже незвісна в Америці — я обмежуся тільки на отсій короткій згадці про ту недугу.

Лікується її подібно як тиф.

XII. Холера азійська. (Cholera asiatica).

Багато людей тут в Америці ще добре памятає про цю недугу, що час до часу лютувала в Европі. Під теперішній час в Америці вона майже незвісна, але колись багато людей на неї вмирало.

Азійська холера — це дуже гостра, заразлива недуга, котру спричинюють бактерії холери, що загніздюються в кишках. Відкрив їх Кох в р. 1883.

Вітчиною холери є теплі краї. Там вона є звичайною недугою, приміром в Індії. В уміренім підсонню, як в Европі, вона тільки в деяких періодах часу вибухає як епідемія, звичайно під осінь.

Прояви недуги. Холера атакує чоловіка звичайно в часі від кількох годин до кількох днів по зараженню. Зпочатку чоловік почуває себе ніби трохи ослабленим, але в короткий час потім зачинає часто віддавати кал. Відтак ригає, дістає корчі в мускулах, найбільше в руках і ногах і відчуває смертельні болі. Постепенно, але скоро, впадає на силах; має страшенну спрагу. Кал, зпочатку жовтий і рідкий, скоро стається білий неначе риж з водою. Горячка звичайно нижче нормальної. Живчик дуже слабий. Наступає загальний упадок сил в чоловіці і перелом в недузі або т. зв. кріза, що кінчиться або смертю, або постепенним виздоровінням.

Коли приходить кріза, то занепад сил є майже не до описання. Лице стягається, очи западаються, шкіра морщиться, чоловік стається неспокійний. Зчасом тіло синіє, виступає холодний піт і тоді хорий тратить свідомість. Кал і моч відходять без контролі і чоловік звичайно в часі від 2 або 3 годин, а найпізніше до 24 годин кінчить життя.

У випадках, коли в часі крізи наступає реакція і чоловік зачинає поборювати недугу або коли недуга не була дуже гостра, хорий скоро поправляється на здоровлю, притомність вертає, шкіра стається теплішою, виділення калу не таке часте; часом виступає висипка на тілі і тоді хорий є вже на дорозі до виздоровіння.

Комплікації та наслідки холери проявляються звичайно тим, що час до часу повертаються корчі в мускулах; чоловік часом занепадає на запалення нирок або горла, має нахил до запалення легенів, терпить на безсонність, а дуже часто ціле тіло обсипується ріжними прищами та чираками.

Лікування. Тепла постіль. При нападі пити багато доброї горівки, горячої кави і холодної води. На корчі помагає легкий масаж і горячі оклади. Проти ригання треба поликати кавалки леду, а проти розвільнення пити чай з румом або горячу лімоняду. Для скріплення серця добре є обвивати хорого простиралами, змоченими в холодній воді і натирати аж до викликання теплоти, а відтак накривати хорого теплими килимами або перинами, щоб міг добре спітніти.

Найуспішнішим лічничим середником є тепер застрики відповідної медицини в жили хорого. Але се вже діло лікаря.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Центральний Комітет про концерт „Українського Тріа". Дохід з концерту призначений для безробітних.

„Українське Тріо" виступить в суботу, 14. листопада ц. р., в Тавн Гол, 43-та вулиця і Бродвей, з продукціями клясичної та української музики. Ця концертова група є зорганізована артистом-скрипаком п. Придаткевичем для пропаґанди українства між чужинцями при помочі першоклясних українських музичних творів, які можуть конкурувати з інтернаціональною музикою. Є це одинока тепер істнуюча українська професіонально-концертова організація в Америці, яка заслужила собі вже тепер признання по каледжах, університетах та інших американських культурних центрах. Через фінансові огляди, ця група, п. н. „Українське Тріо", включає в себе тільки три особи: п-ню Марію Гребінецьку, сопран, п-ну Олю Ткачук, пяно і Романа Придаткевича, скрипака. Це має в теперішних часах ту добру сторону, що уможливляє богато більше концертових виступів в Америці, ніж група зложена з більшої скількости артистів.

Виступ 14 листопада повинен принести „Українському Тріові" нові признання нюйорських ґазет, а тим самим уможливити йому виступи по інших центрах Америки. Взявши це все під увагу, Центральний Комітет Укр. Нац. Організацій міста Ню Йорку взявся за фінансування цього концерту, бо уважає, що значіння пропаґандивної сторони концертування цього Трія по Америці є велике, зокрема в теперішних часах, коли пропаґанда українства є для нас справою першорядної ваги. Треба піднести, що Товариства „ОДВУ" ч. 10, „Дністер", Укр. Реп. Клюб", „Січ Б. Хмельницького" і Школа Укр. Танків В. Авраменка", зложили наперед гроші на покриття перших видатків концерту.

Центральний Комітет закликує українське громадянство, місцеве й околичне, до піддержання цього виступу. Просимо громадянство занятися масовою розпродажею білетів, індивідуально чи через свої товариства, та подбати, щоб їх завчасу розібрано, та щоби рівночасно забезпечити собі ліпші місця.

Центральний Комітет звертає увагу, що оце є теж нагода придбати дещо на допомогу українським безробітним, бо чистий дохід з цього концерту є призначений на цю ціль.

По білети просимо голоситися до п. Андрія Борака, 307 Іст 18-та вул. в Ню Йорку, Н. Й.

Центральний Комітет.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Як у раю.

— А, як ся маєш, Гарбузовський! Я вже давно не бачив тебе?

— Та що — жию, як у раю!

— Що то значить: Як у раю?

— Як то що? Не маю що надягнути на себе, а кождої хвилини сподіваюся, що господар викине мене з хати.

ТАРЗАНІВ СИН. (34)

Рік минув від того часу, як два Шведи змушені були виділитися з того району, де панував шейк. Цей жорстокий вожак був тепер далеко, бо вже давно повів на північ свою каравану з ріжними цінностями й ґумою. Цей час був щасливим для маленької Меріем. Сьогодня вона сиділа під великим деревом і бавилася своєю лялькою Ґіка. Дівчина розмовляла з лялькою й приказувала їй бути послушною, чемною.

—o—

Дівчинка розповідала ляльці свої жалі й свої секрети та бажання. Сьогодня навіть стара Мабуна не зачіпала дівчини й не скубла її за волосся. Дівчина була так захоплена своєю лялькою, що нічого не помічала навколо. Вона навіть не могла вчути шелесту листя на дереві, під яким сиділа. А там на гилках притаїлася якась потвора з джунглів і двоє очей її з жадобою дивилися на дівчину, вибираючи зручну хвилину для нападу.

—o—

Таксамо рік пройшов для Акута й молодого льорда від того часу, як в них стріляли білі люди. Ввесь час вони йшли все в глибину джунглів. За рік хлопець значно виріс, скріпився фізично й розвинув добрі мязи. Тепер уже він сміло ставав до боротьби з Акутом й Акут усе скорше піддавався силі хлопця. Нарешті Акут признав, що хлопець вже перевищає його зручністю й силою.

—o—

Хлопець навчився в Акута полювання на диких звірів, а тому лекше їм стало діставати для себе поживу. Ось уже рік вони шукають тих малп, до яких веде хлопця Акут, але ще й досі ніякого сліду їх не знайшли. Та надій не тратили, бо Акут знав, що вже тут десь недалеко його племя малп. Воно далеко не відходить в глибину джунглів. Нарешті одного разу вони почули ніби биття в тарабан, що змусило їх насторожитися.

—o—